VOXAGIE VAN ANT. FERN

VOYAGIE

Van den Eerwaarden Vader

ANTONIO FERNANDEZ

NA

GINGIRO,

Gedaan in Gesandschap met *Tecur Egzy*, door den Keyser van *Ethiopiën* afgevaardigt.

In het Jaar 1613.

Verhandelende de moeylijke en gevaarlijke weg des Reysigers, sijn gevangen nemen en los-lating.

ALS MEDE

De Beschrijving van de Koningrijken Narea, Gingiro *en* Cambate, *met eenige bysonderheeden; aangaande het verkiesen eenes Konings, en de wonderlijke plegtigheeden, daar omtrent gebruykelijk, soo wel van de overledene, als de nieuw-gekoorene.*

Nu alder-eerst uyt het oorspronkelijke hand-schrift des Reysigers vertaald.

Met noodig Register verrijkt.

TE LEYDEN,
By PIETER VANDER Aa, Boekverkooper 1707.

Met Privilegie.

Uytgevoerd te LEYDEN *door* PIETER VANDER AA *met Privilegie.*

Antonio Fernandez

VOYAGIE

Van den Eerwaarden Vader

ANTONIO FERNANDEZ,

NA

GINGIRO;

Gedaan in Gesandschap met TECUR EGZY, door den Keyser van *Ethiopien* afgevaardigt.

In het Jaar 1613.

1613

IN 't Jaar 1607. een weynig na dat Sultan Segued op den throon van het Keyserrijk van Ethiopien was bevestigt / Vader Pays aangemoedigt door de gunsten / die hy dagelijks van dien Vorst ontfing / en door de geneegentheyd / waar in hy hem sag / om de Catholijke Godsdienst te omhelsen / schreef aan Philips de III. Koning van Spanjen, hem biddende / om aan desen Vorst eenig gevoelen te willen betuygen, wegens de gunsten, die hy aan sijne onderdanen was betoonende, en om hem door sijne brieven aan te spooren, om onsen Godsdienst voort te setten. De Keyser ontfing de antwoorden / die uyt Spanjen quamen met veel blijdschap / hy hield sig niet alleen te vreeden / om daar op te antwoorden; maar hy wilde nog daarenboven een Afgesant aan den Koning van Spanjen stuuren /

Keyser der Abyssinen wil een Gesandschap na Spanjen senden.

1613 ren / met bevel / om door 't Koningrijk van *Narea* te reysen, en sig van daar na de Kust van *Melinde* te begeeven, en van daar na *Goa*, om sig aldaar in te scheepen, in de *Portugysse* Scheepen.

Hy maakte dit voorneemen aan de Vaders Jesuiten bekent / vertoonende aan hen de noodsaakelykheyd van dit gesandschap / de gevaren / die se hadden te loopen / treckende door de landen / die den Turk toebehoorden / dat se geen lijfs-genade aan sijnen Ambassadeur souden geeven / so se 't geringste vermoeden / of lugt van dese Besending en van den bystand van Portugal kreegen; Hy betuygde aan hen met een; dat hy seer wenste; dat een van de Vaders Jesuiten sijnen Gesant verselde / ten eynde hy so in Indien, als in Europa te beter mogt ontfangen werden; 't Lot van dese Reys / waar toe alle de Vaders sig aanbooden / viel op my / ik had het geluk om seer by den Keyser / wegens mijne voorsigtigheyd / en yver / die ik in allerley slag van voorvallen voor des selfs dienst had doen blijken / bekent te weesen; hy verkoos tot hoofd van 't Gesandschap Tecur Egzy (dat is te seggen Wel-beminde van God) zijnde een persoon van agting en van groot verstand / welke altijd had doen blijken / een seer grooten yver voor het Catholijk geloof. Hy voorsag so wel / als ik / de groote swarigheeden van een so langen weg / dwers door de landen van Mooren, Turken, Kaffers en andere woeste Natien / of Landaarden / ondertussen liet hy evenwel niet na / om alles te verwaardigen / dat in sijn vermoogen was / om dese Reys wel te doen uyt-vallen.

Verkiest een Gesant, dien Vader Antonio Fernandez verselt.

Als ik dan de brieven van den Keyser had ontfangen / nevens alle de noodsaakelijkheeden tot so een Reys / vertrok ik van Dambea in den beginne van Maart 1613. Om my tot Goiam te gaan vervoegen by den Ambassadeur / Tecur Egzy, die aldaar order op sijn huyssellijke saken was gaan stel-

stellen. Ik had 10 Portugysen by my/ waar van 4 sig hadden aangebooden/ om my tot in Indien, en de 6 andere / om my tot Narea geselschap te houden. Den Onder-Koning van Goiam, broeder van den Keyser/ die sints korten tijd was Rooms Catholijk geworden/ ontfing my met veel betuygingen van vriendschap / doende my in sijn Veld-leger verblijf hebben / tot dat de Galles en de Xares, daar hy om gesonden had/ om ons voor Leyds-lieden tot aan Narea te dienen / souden gekoomen zijn. Dese Vorst bewees veele mildadigheeden aan de Leyds-mannen/ en beloofde hen nog meer andere / wanneer sy aan hem verseker de tijding souden hebben gebragt / dat wy met den Afgesant sonder ongeluk / tot Narea souden gekoomen zijn. Hy nam sijn afscheyd van my met een Reden-voering / die vol van yver en wijsheyd was/ om my tot dese sending aan te moedigen.

1613

Hun verder geselschap.

Wy vertrokken van Ombrama, alwaar de leger-plaats van den Onder-Koning was/ op den 15 April 1613 met 40 man tot geleyde / gewapent met Assagaayen en Schilden. Na 2 / of 3 dagen reysens / trekkende na het Westen door 't Land der Gongas, quamen wy tot Sinasse, dat een van de voornaamste bevolkingen van die Land-streeken is. Hier was 't/ dat wy de moeyelijkheden van dese togt eerst begonden te erkennen; want hebbende aldaar een geley-bende versogt / om ons tot op de grensen van Ethiopien te begeleyden / so weygerden het dese volkeren; Wy gaven daar van kennis aan den Onder-Koning / door middel van een van onse Portugysen, dese sond op 't spoedigste 3 Benden Soldaten derwaarts tot ons geley/ en om de Gongas te straffen; maar op de kennis/ die sy kreegen van de klagten / die de Ambassadeur aan den Onder-koning gedaan hadde / beschikten sy aan ons Geleyds-mannen / met de welke wy binnen 3 dagen tot Miné aan-quamen / daar men over den Nijl trekt / op de plaats van den omswaay / die hy daar maakt / om naar E-

Vertrek van het Gesandschap.

Komst tot Sinasse.

Tegenspoed

Mine;

1613

gypten af te loopen. De selve is daar ter plaatse alsso groot en so snel loopende/ dat de Ambassadeur genootsaakt wierd/ om 'er met een vlot over te vaaren/ dat men van stukken hout slegt genoeg had te samen gebonden/ en onderstennt van sammige uytgeholde Pompoenen (Kalbassen) nevens mannen/ die 'er voor heen swommen/ om 't voort te trekken/ en andere/ die 't van agteren voort-stieten; wy bragten een gantschen dag/ met aldus heen en weer over den Nijl te varen/ door.

Ongemakkelijke overvaart over den Nijl.

's Anderendaags liet de Ambassadeur aan den Onder-koning weeten; dat wy den *Nijl* gepasseert waren, en om hem te versoeken, dat hy sijne 3 Benden Soldaten wilde weerom ontbieden, alsso wy se niet meer van nooden hadden: van daar trokken wy geduurig Zuyd-waarts aan voort tot Narea toe/ op desen weg/ die omtrent 50 mijlen lang is/ liepen wy groot gevaar/ van door de Galles en andere woestelingen (Barbaren) uytgeschut te worden. Den volgenden dag quamen wy in een Land van de Kaffers, welke voor onderdanen van den Keyser van Ethiopien doorgaan/ nogtans quamen se uyt hunne hutten/ als soo veele wreede beesten uyt hare hoolen en gaten/ met de wapenen in de hand/ om ons alles af te setten en te berooven: te vergeefs gebruykte men 't gesag en den naam van den Keyser/ men moest sig ter weer stellen/ dat hen weerhield en tot een onderhandeling deede koomen: sy stonden den doortogt toe/ en ontfingen/ tot vergelding van dien/ sommige mutsen en eenige stukken zout/ in gedaante van heel-bakken; Een regen-vlaag/ die wel van passe neer-viel/ deed daar mede nog veel toe/ met hen te beletten sig met d'Inwoonders van een groot dorp/ dat daar digt by was/ te konnen t'samen voegen. De Ambassadeur nam sijn tijd waar/ spoeyde weg/ en verdubbelde de treeden.

Gevaar by eenige Kaffers.

Tegenweer.

Dien selfden dag deed de gids/ of weg-wijser/ die wy hadden aangenoomen/ om ons door om-

wee-

1613

weegen / ten eynde wy niet in de handen der Kaffers mogten vallen / tot Narea te brengen / ons door een seer digt woud gaan / en een seer spitse steen-rots af-klimmen / aan welks voet de vloed Maleg loopt / wy vonden ons op den avond aan des selfs oevers; des anderen daags vonden wy geen ondiepte / of door-wading / dat ons reden van agterdogt verwekte / als of den Gids voornemens was / om ons een quaden trek te speelen / midden in een bos en wildernis / daar wy nog door moesten / en alwaar hy eertijds een grooten Heer des Lands in gebragt had / die hy mede belooft had te geleyden / maar hem in de handen sijner Vyanden deede vallen; ik gaf om dese redenen seer naauw agt op al sijn doen en laten / sonder hem yets te laten merken / weegens vermoeden / dat ik van hem hadde.

Ellendige om-weegen.

Daags daar aan vonden wy een waad-plaats / en quamen in 't Koningrijk van Narea, dat van de zoomen van dese stroom af begint; hier na reysden wy met meerder seekerheyd / om dat wy nu al seer ver van de Kaffers af waren: ten eersten beklommen wy den berg Ganca, of Gonca, die seer hoog is / alwaar een van de voornaamste Kapiteynen van Narea sijn verblijf-plaats heeft; hy ontfing ons met groote betuygingen van vriendschap / om dat den Onder-Koning van Goiam ons aan hem seer had aan-bevoolen / maar nog vry meer wegens de geschenken / die de Gesant en ik hem vereerden van weegens den self den Onder-koning.

Koomen aan een waad-plaats.

't Koningrijk van Narea is het Zuydelijkste van alle de Landen van het Rijk van Ethiopien, men telt gemeynelijk 200 mijlen van Masua tot Narea, zijnde een weg / die loopt meest altijd na 't Zuyd-Westen / dat is te seggen tot aan Minè, 't welk onder 't Rijk van Goiam hoort / daar men voor de tweede-maal den Nijl over moet / om na Narea te gaan / en van daar gaat men regt toe na 't Zuyden.

En in 't Rijk van Narea.

Gelegenheyd van eenige Plaatsen.

Het midden van Dambea, is op 13 en een halve graad Noorder-breette / Minè op 12 graden/ en Narea legt'er op 8 van de selfde breette. 't Koningrijk van Narea is so groot niet/ als sommige het maken / en verwerrent met het Land van de Kaffers, dat het omringt / en 't welk sig uytstrekt tot aan de kust van Melinde, 't heeft in 't Zuyd-Westen en Westen de kust van Angola, en gelijk als de Inwoonders van Narea met de Kaffers handelen / die aan hunne Grensen leggen / so hebben se mede veel goud / dat se van hen koopen / daar voor verreuylende koeyen / zout en andere waaren.

Inwoonders van Narea zijn huyse luyden.

Narea heeft niet boven de 30/ of 40 mijlen uytgestrektheyd / des selfs Ingesetenen zijn de beschaaftste van alle de Volkeren / die digt by Ethiopien zijn; sy aarden geensints na de Kaffers, hebben een fraaye gestalte / geen dikke lippen / een spitse neus / nog zijn niet heel swart; buyten dat zijn 't Lieden / die hun woord houden / zijn geen leugenaars / nog veynsaards / als de Amaras. Haar Land is seer vrugtbaar in levens-middelen / en in allerley slag van beesten; sy geeven 't goud by de wigt / voor dat se koopen / in plaats van gemunt geld / gelijk als men door gantsch Ethiopien doet;

Hebben yser-geld.

nogtans hebben se ook kleyne ysere plaatjens / die geteekent zijn / 2 vingeren breed / en 3 lang / die als gemunt geld gangbaar zijn. Dese Volkeren

En 't geloof der Abyssinen.

waren eertijds Heydenen; maar sy ontfingen over omtrent 60 jaren den Doop en 't Geloof van de Abyssinen, nevens der selver dwalingen. Niet een van onse Vaders heeft nog geleegentheyd gehad / om na Narea te gaan / en om aldaar het Catholijk Geloof te brengen. Sy zijn dapper / besthermen hun Land wel / en niet tegenstaande dat de

Zijn ook dapper.

Galles sig hebben Meester gemaakt / van 't grootste gedeelte van 't Christelijk Ethiopien, en dat se hen mede geduurig aantasten / hebben se egter op hen niets moogen winnen / en dat sonder dat se eenige hulp / of bystand oyt van den Keyser gehad

had hebben / aan wien sy schatting geeven / maar met haar vryen wil; want om by hen te koomen / moesten sijne benden noodwendig trekken midden door de Landen / die van de Galles, sijne Vyanden / bewoont zijn / behalven dat hy genoeg te doen heeft / om de geduurige oproeren / welke in de Koningrijken / die aan sijne verblijf-of onthoud-plaatsen meer naa-buurig zijn / ontstaan / te bevreedigen / of te dempen.

Van den Berg Ganca, of Gonca, trokken wy na 't Hof van den Benero, dat is Gouverneur van Narea, na 6 dagen Reysens quamen wy aldaar aan / de eerste dagen door een Land-streek / welke de Galles geheel hadden uytgerooft maar weynig dagen te vooren / en de andere door een wel-bebouwt en bevolkt Land. Den Gouverneur ontfing ons koel genoeg / weegens na men daar af tegens my seyde / seekeren scheur-zieken Monnik / die den Benero by hem had / en die Vicarius / of Steehouder van den Abuna, of Patriarch van Ethiopien aldaar was; dese Monnik dugte / of ik niet wel mogt gekoomen zijn / om hem met dit Ampt een aansienelijk in-koomen / dat hy daar van trok / weg te neemen. Ik ging hem besoeken / en om hem dit vermoeden uyt 't hoofd te brengen / versogt ik hem / om sijn gunst by den Benero, om een gereede afvaardiging te bekoomen; ik voegde daar een geschenk by / dat niet weynig hielp / om hem sijn quaad vermoeden / dat hy van de aankomst van my en den Ambassadeur had opgevat / uyt het hoofd te brengen.

De Ambassadeurs werden koel van den Gouverneur van Narea ontfangen.

De reden waarom.

Den Benero was so ligt niet na de hand te setten; overmids hy dieper in de saak sag; hy voede groot agterdenken omtrent het voorwerp van dit Gesandschap; hy deed verscheydene vragen aan den Ambassadeur / en my / om meerder ligt en ligt daar van te krijgen; en hoewel de verborgene reden maar aan ons beyden bekent was / dewijl 't seer moeyelijk valt geheelijk voor yemand

1613

een saak te konnen verbergen / van welke hy al twijffelt; so datte hy terstond; dat dese Reys strekte / om de Portugysen uyt Indiën in sijn koningrijk te doen koomen / dat sy sig daar van souden de meesters maken / en hem dwingen / om de Catholijke Religie te omhelsen: hier op deed hy de Grooten van sijn Hof t' samen koomen / en deelde aan hen seer heymelijk sijne gedagten mede; alle quamen sy daar in over-een; dat men niet moest toelaten, dat den Ambassadeur en ik desen weg afleyden, die wy voor hadden, also se de regte was, dat men ons een anderen en seer ongemakkelijken weg moest doen neemen, door veel omweegen en 't Land van *Baly*. Na veele reden-voeringen over en weer / segt hy aan ons eyndelijk tot besluyt; dat hy ons nooyt soude laten door-trekken langs den weg, die wy voorneemens waren, maar wel door *Baly*, waar toe men sig moest schikken / want wy waren van voorneemen / om desen aanslag voort te setten.

Werden tot een moeyelijken om-weg genoodsaakt.

Baly is een Koningrijk / dat voormaals tot het Keyserrijk van Ethiopiën behoorde; maar de Galles en Mahometanen besitten het tegenwoordig; het paalt aan het Rijk van Adel, en 't legt aan 't Oosten van het Rijk van Narea. Hier uyt kon ik ligt afneemen / dat ik dese reys niet volbrengen kon / en dat / na dat ik alle dese swarigheeden op de Landen van den Keyser ontmoet had / had ik nog wel vry wat grooter te verwagten in de Landen van de Kaffers, die geen andere Wet / als hun voordeel / hebben; nogtans overdenkende; dat het voor den dienst Gods was / nam ik den weg van Baly, my op sijne barmhertigheyd betrouwende.

't Koningrijk Baly.

Den Ambassadeur en ik / vertrekkende uyt het hof van Narea, namen onsen weg Oost-waarts aan / en quamen den eersten dag op de plaats / alwaar den Kapiteyn was / die den Benero ons tot Leyds-man beschikt had; in den aanvag ontfing hy ons heel wel / hoopende een braaf geschenk van ons te krygen / maar 't geen / dat wy hem vereeren/

Slaan op weg.

den/

ven/ met sijn hoop en verwagting/ dieswegen niet over-een koomende/ liet hy ons 8 dagen na hem wagten/ waar na hy ons 80 man gaf/ om ons tot op de Grensen van het Koningryk van Narea te begeleyden; wy gingen met dit geley 4 groote dag-reysen door een woest en verlaaten Land/ om de invallen van de Galles; ons Geley ging daar op weer te rug/ en gelyk den weg/ die wy nog hadden af te leggen/ seer gevaarlyk was/ lieten wy eenige weg-ontdekkers voor ons heenen loopen/ om aan ons een tecken te geeven/ so ras/ als sy Galles van verre vernamen/ ten eynde wy mogten tyd hebben/ om ons in de bosschen te gaan verschuylen.

1613

Koomen in een woest Land.

Op den middag begonden wy een seer hoogen en rouwen berg af te klimmen/ en den Gesant van Gingiro seyde ons; dat, voor dat wy voort voeren, om'er af te klimmen, wy ons tot op den avond moesten verbergen, op dat wy by den nagt die velden, in de welke de *Galles* hunne beesten weydeden, konden passeeren.

Ten 4 uuren 's namiddags toogen wy op weg/ onder de begunstiging van een digte regen-vlaag/ welke de Galles na hunne hutten dreef; maar die ons vermoeyde. Reysigers ook door nat maakte en veel koude deede lyden. Onse sorg en kommer verdubbelde nog/ doe den nagt quam/ om dat de Bosschagie/ daar wy door passeerden/ onder by de grond seer digt was/ quaad om door te koomen by den dag/ en nog veel slimmer by nagt. Wy stookten vuur in 't bos/ en kaauwden een weynig geroooste gerst/ dat het gemeyne voedsel van de Reysigers van dat Land is/ en 's anderen-daags heel vroeg/ na dat wy eenen steylen berg waren afgeklommen/ quamen wy by de Rivier Zebée.

Seer quaden weg behelpen sig seer armelijk.

Dese Stroom loopt snelder/ als den Nijl, en op de plaats daar wy den selven moesten passeeren/ maakte se een verschriklyk geraas/ vallende van een berg tussen seer spitse klippen in/ tussen de welke het water sig tot schuym verbrijselde;

Passeeren een seer gevaarlijke brug.

1613

de; de Brug / over welke wy genoodsaakt waren / so snelle / en so verbaarlijke waterloopen te passeeren / was van een stuk houts / dit ging dwars over de Rivier / niet tegenstaande sy merkelijk breed was / en de hoogte van dese Brug was so groot / dat / als men van de selve na om laag sag / men aldaar niets / als een afgrond / ontdekte: de groote langte van het stuk houts / deed het beeven onder de voeten van ons volk / en nogtans wilde yeder om 't eerst daar over; want so ras / als men aan de andere zijde van dese Rivier is / heeft men voor de Galles niet meer te vreesen / voor de welke de vrees so groot was / dat se alle andere vreesen verdoofde: wy dankten God / aan de andere zijde van de Brug / voor dat hy ons uyt de bloed-dorstige handen der Galles verlost had; wy konden onse muyl-ezels niet over dese Brug laten gaan / daarom lieten wy se dien nagt daar op den oever der Rivier / met 2 mannen / om de selve te bewaren / met bevel / om de Brug over te koomen so de *Galles* quamen, en se agter hen af te breeken; maar 's anderen daags weesen hen 2 Inwoonders des Lands een waad-plaats / alwaar sy se nog met groote moeyte door kreegen.

De Ambassadeur quam kort hier na by een wooning / uyt welke wy onse aankomst aan den Koning van Gingiro bekent maakten / en lieten hem om verlof vraagen / om aan hem de brieven / die wy wegens den Keyser van Ethiopiën aan hem hadden te bestellen / te moogen aan-bieden; maar desen Koning / zijnde buyten dat seer aan sijn tovery toegedaan / deed ons aldaar 8. dagen vertoeven / op het eynde van de welke wy verlof kreegen / om aan sijn hof te koomen / daar wy op eenen dag aan-quamen; wy vonden desen Vorst gereet / om ons te ontfangen / geseeten / of liever beslooten in een koop; want het was een soort van een kot / of kevie van omtrent 25. handbreed hoog en 30 breed / 't was boven op rond / hebbende

Krijgen gehoor by den Koning van Gingiro.

bende de gedaante van een rad; de Koning sat op een Tapyt/ 't welk op dit rad was uyt-gespreyt; alle sijne Hoovelingen stonden beneeden aan desen throon over-eynd/ alwaar hy het gehoor gaf/ hy was met een seer fijn doek bekleet/ waar van de witteghejd het swarte van sijn aangesigt te meer deed afsteeken/ in 't welke men voor 't overige van die trekken niet en sag/ die men in de Kaffers merkt. Hy vroeg aanstonds na den brief van den Keyser; hy klom van sijn Throon/ om hem te koomen halen/ vraagde daar na/ hoe hy al voer, en klom weer op sijnen Throon/ waar na hy den Brief las/ en eenigen tijd met ons door een Tolk sprak/ aan den welken so meenigmaal/ als den Koning yets seyde/ om ons weer te seggen/ so kuste den Tolk de toppen sijner vingeren/ en na dat hy sig tot de aarde toe geboogen had/ ging hy het daar na aan my vertolken/ die op eenige tussen-wijtte van den Throon was/ en sullende de antwoord van my weer aan den Koning brengen/ gebruykte hy voor-af de self de plegtigheyd; de samen-spraak duurde langen tijd: eyndelijk liet de Koning aan my en aan den Gesant seggen; dat wy wat souden gaan rusten, en dat het weesentlijke van des Keysers brief daar in bestond; *dat hy ons dog wel wilde onthalen, en ons met een goede wagt wilde doen begeleyden tot op de Grensen van sijn Rijk;* dat hy (seyde hy) seer geern doen wilde.

Die den brief van den Keyser leest.

Daags daar aan vereerde ik aan den Koning eenige Geschenken/ hy betoonde daar in veel behagen te hebben/ als een zeldsame saak in dat Land zijnde. Als ik gereet stond/ om van daar te vertrekken/ sond my de Koning/ in aanmerking van mijn geschenk/ een jonge Dogter van een van de Grooten van sijn Rijk/ om my voor Slavin te dienen; ik ontschuldigde my/ om die te ontfangen/ seggende; dat ik geensints gewoon was, om Vrouwen met my mede te voeren; de Koning nam genoegen in de swarigheyd/ die ik maakte/ en sond

En aan den Vader een Jonge Dogter schenkt.

my

1613

En een schoonen Muyl-Ezel.

my een Slaaf/ dien ik ook aannam/ niet met die gedagten/ om'er eenigen dienst van te trekken/ maar wel in hoop/ om hem te doopen; hy gaf my ook nog een schoonen muyl-ezel/ die my heel wel op de reys te pas quam; als ook volk/ om ons den vloed Zebée weer over te helpen/ en van daar te trekken na het Koningryk van Cambate.

Wy vertrokken ten dien eynde van 't hof des Konings van Gingiro, en quamen nog dien selfden dag aan den oever van de Rivier Zebée, om die over te trekken; 't volk/ dat de Koning ons had mede geeven / tot dit slag van over-togten seer handig zijnde / maakte een gevaarte (Machine) dat niet veel veyliger als het stuk houts was; sy slagten een koe/en deeden de bagagie in de huyd/ dat tot 2 gebruyken soude dienen / het eene om over te koomen/het ander om voor ballast te dienen tot het Schip/ dat sy maakten van de huyd van dese koe/ de selve digt toe-naapende/ daar na bliesen sy die styf op/ en maakten daar na 2 houten/ of stokken daar aan vast/ gelijk als die van een draag-stoel zijn/ 4 Menschen gingen op dese stokken sitten/ 2 voor en 2 agter dit vlot-werk/men verbood hen sig te beweegen/ en men schikte se daar toe van eben-gelijk gewigt/ ten eynde dat sy dit vreemde Vaartuyg in een gelijk tegen-wigt hielden: daar voor swom een kloeke swemmer/ die seer wel in dese konst was ervaren/ die een touw om 't lyf had/ dat mede aan 't werk-tuyg vast was/ waar mede hy het voort trok/ 2 andere swemmers stieten het mede van agteren voort; een geheelen dag is met dese overtogt doorgebragt.

Vreemd slag van Veer-luy.

Rivier Zebee.

De Stroom Zebée omringt schier geheel en de al het Koningrijk van Gingiro en maakt als een half-eyland/gelijk als men 't siet in de kaart van Ethiopiën, en van daar gaat se sig verliesen in de Zee na de kust van Melinde toe.

't Koning-rijk Gingiro beschreeven.

Dit Koningrijk is kleyn/de Inwoonders zijn

swart

1613

ſwart/ als de Kaffers, maar ſy hebben de trekken des aangeſigts niet/ als deſe; ſy zijn als alle Heydenen, ſeer genegen tot de Tovery/ en ſy hebben ſo ongemeene gebruyken en gewoonten/ dat ik buyten twijffel ſal verſchooning verdienen/ van ſe beſchreeven te hebben.

Gewoonte van die van Gingiro.

Gingiro beteykent een Aap/ of een Meerkat/ en waarlijk de ſwarte koleur van deſen Vorſt/ ſijne gebaarden/ gelaat en manieren/ waren 't eenemaal aan die van deſe dieren gelijk; deſe volkeren hebben ook dat van de Apen/ dat ſe hunne Koningen dooden/ en die van hun volk/ welke gewont uyt den ſtrijd koomen; om dat, ſeggen ſy/ dat ſy eer moeſten ſterven, als ſig met diergelijke verwijt-teekenen der voordeelen hunnen Vyanden in 't leven behouden.

Maar alhoewel deſe Koningen aldus op haren Jucquoir, of Throon/ als een Uyl op een kruk ſittende/ ſeer aardig na Apen/ of Meer-katten gelijken/ zijn ſe daarom niet te min van een verheeven geeſt/ en van een ſeer nette bevatting; als de Koning ſal buyten ſijn Paleys gaan/ is ſulks 's morgens vroeg voor 't opgaan van de Son; en ſo 't gebeurt/ dat de Son op is/ voor dat hy uyt is/ houd hy ſig dien geheelen dag in ſijn Paleys beſlooten/ gaat niet op den Throon tot gehoor-geving/ geeft ook 't ſelve nog eenige order aan niemant/ om dat, ſeggen ſy/ dat 2 Sonnen ſig in de Wereld op een tijd niet konnen verdragen; en om dat hy hem die voorrang niet wil toeſtaan/ wreekt hy ſig 's anderen daags daar over/ en gaat uyt/ voor dat de Son op is.

Die ſeer beſpottelijk zijn.

Wonder vreemde Plegtigheeden in de verkieſing.

De plegtigheeden/ die ſy waarneemen/ om hunne Koningen te verkieſen/ zijn even-eens 't eenemaal ongemeen: ſy winden het lijk van hun dooden Koning in koſtelijke ſtoffen/ en ſteeken 't dan ſo in een huyd van een koe/ die vers gevilt is: aanſtonts gaan alle die geene/ die na de kroon moogen ſtaan/ als de kinderen van den overleeden/ en de Princen van den bloede/ ſig verbergen in een

1613

een woest bos / en stellen sig aan / of sy die eer wilden ontvlugten / daar sy na verlangen; de verkiesers / die men voor groote Tovenaars houd / houden t' samen raad / gaan bos-waarts in / den verkoornen soeken / en doen door duyvels konst een gedaante van een Roof-vogel so groot als een Arend / dien sy Liber noemen / afdalen / desen Vogel vliegt met een groot geschreeuw na de plaats / daar die geene is / die verkoozen is / de verkiesers gaan ook terstond derwaarts aan / en sy vinden hem omringt van Leeuwen Tijgers / Slangen / Panter-dieren en meer diergelijke beesten / die sy door Tovery rondom desen nieuw-verkoozen Vorst doen koomen / welke sig beschermt en weert / als een dollen Stier / tegens die hem mede willen neemen / hy quetst en dood se ook somtijds wel; want die hem soeken / verlaten hem niet / tot dat se hem gekreegen / en met kragt en geweld mede gevoert hebben; hem aldus mede leydende / moet men vegten met het volk van een geslagt / die van langen tijd af vermeynen / regt te hebben / om den verkoozen Vorst op den Throon te setten / de sterkste / of de overwinnaars hebben dit voorregt / dat hun een goed aandeel in de gunst van den nieuwen Gingiro geeft.

Als ook in de krooning eenes Konings.

De plegtigheyd van de Krooning is / om den Koning in 't Paleys te brengen / en hem onder een tent te stelpen: Op den 7. dag na de dood van den laatsten Koning / brengen de Tovenaars een worm / die sy seggen / uyt de neus-gaten van den dooden gekoomen te zijn / welken worm sy in een lap van zijden stof winden / en den nieuwen Koning trekt hem met sijne tanden de kop af / dat geschied zijnde begraven se den dooden Koning / na dat se hem door de bezaayde velden / die se hem bidden / te willen zeegenen / gedragen hebben: gekoomen aan de begraaf-plaats der oude Koningen / die in een kleyn bosje is / delven sy een gat in de aarde / en leggen hem daar in sonder te dekken / maar hy blijft voor de lugt blood leggen /

en

1613

om dat / seggen sy / dat de aarde niet waardig is / om het lighaam van hunnen Koning te bedekken / die in grootheyd de Son niet wijkt / en ook ten dien eynde / op dat den Hemel voor een te heerlijker Graf-steede mogte dienen. Op den dag van de begraaffenis slagten sy veele koeyen by het graf / so dat het bloed der selve op 't lyk des Konings afdruypt; sy keelen nog dagelijks daar by een rund-beest / so lang als den nieuwen Koning in 't leven is / dat tot groot voordeel van hunne Priesters is / of liever van hunne Tovenaars / die wel 't bloed van 't koe-beest in 't graf laten loopen / maar hunne tafels met het geen / dat 'er van overschiet / wel voorsien.

Om tot den nieuwen Koning te koomen / terwijl hy den worm den kop af-bijt / maakt het volk een vreugde geschrey- en toejuychingen tot sijn lof / hem wenschende een lang leven; het Feest eyndigt / na dat sy hem op dat gestel van een Throon / door ons boven beschreeven / gestelt hebben; want de nieuwe Koning laat aanstonds alle die geene halen / die gunstelingen van sijnen voorzaat geweest zijn / aan hen seggende: dat overmids sy so sterk sijne Vrienden, geduurende sijn leven, geweest zijn, het ook billijk was, dat sy hem in de andere Wereld verselden, op dat sy hunne diensten mogten konnen agtervolgen, en hy doet hen alle onder dese voorwending den hals breeken; hy verkiest weer andere / vervult de Rijks-ampten / die open zijn / en dat belet niet / dat dese eerste en voornaamste bedieningen niet sterk bekuypt worden / en 't doet de Hovelingen seer groot belang hebben in de behoudenis van hunnen Prins.

Die met den Moord-dood van des voorigen Konings bedienden besllooten werden.

Ten tijde van de verkiesing / leggen sy alle de huysen / waar in den gestorven Koning gewoont heeft / met al sijn huysraad en gereedschap / sonder yets uyt te sonderen / hoe kostelijk het mag weesen / in de asch en aan koolen / 't selfde doen se / als 'er eenig bysonder / of gemeen Persoon

sterft /

1613

sterft / wanneer sy niet alleen sijn huys en boomen / die hem toe-behooren / maar self de gewassen / die omtrent sijn woon-plaats staan / verbranden / uyt sorge, (seggen se) dat den dooden aan die plaatsen gewent zijnde, daar niet weer mogt komen. 't Paleys van den Ouden Koning verbrand zijnde / bouwt men een nieuwen daar op met een Throon op 's Lands wijse; een groot stuk houts onder-schraagt dit gantsche Gebouw / en dat in 't midden; voor dat sy dat in 't Bos gaan hakken / houwen sy aan des selfs wortel een Man de kop af / die hen eerst tegen komt / van een seeker Geslagt van dit Koningrijk / 't welk daarom van alle andere schattingen vry is; nog zijn se met dese Offerhande niet te vreeden; na dat nu het Paleys gemaakt is / trekt'er de Koning met groote pragt in / maar eer dat hy sijnen voet op den dorpel van de deur des selven set / keelen sy nog een anderen Mensch van 't selve Geslagt / so 't Paleys maar 1/ en 2/ soo 't selve 2 Poorten heeft / verwende den dorpel / 't slot en de deur-stijlen met Menschen-bloed.

Waar na des selfs Paleys verbrand, en een nieuwe voor den nieuwen Koning gebouwt word.

Als de Koning eenige Koopmanschappen van Koopliede / die in sijn Land koomen / wil koopen / neemt hy se op Voorwaarden / van haar daar voor 20/ 30/ of meer Slaven te sullen geeven / die hy aan sijn Volk belast / om by sijne Onderdanen te gaan uytkiesen; sijne Bewinds-luyden / die dit bevel hebben / treeden stoutelijk in de huysen / daar neemen sy de Jongens en Meysjens / die hen aanstaan / na sig / en leeveren se aanstonds aan de Kooplupden; op de selfde wijs draagt het sig toe / als de Koning aan yemand een Slaaf wil vereeren; want in dien gevalle doet hy hen sorgvuldiglijk de wel-gemaaktste uyt-kiesen / na den set-regel; dat, als men yets geeft, men dan altijd het beste moet geeven; daar is niemant / als alleen 't Geslagt dier geene / die men den hals afsnijd / om met hun bloed de deur-stijlen van 's Konings Paleys te wrijven / daar van bevrijd; maar dese

Die het geen hy koopt met Slaven betaalt.

deſe order werd over alle de andere Onderſaten des Konings uytgevoert / die hem ſoo veel ontſag en Onderdanigheyd toe-dragen / dat dit gebruyk / ſonder eenige ſwarigheyd / ſtiptelijk werd na-gekoomen. 1613

't Eerſte werk / dat den Koning van Gingiro na ſijn komſt tot de Kroon uyt-regt / is om door alle ſijne Landen met veel ſtrengheyd te doen opſoeken alle die geene / die onder ſijne Onderdanen / ſo van de eene / als de andere kunne / ſchurft zijn / de welke hy dan in de Rivier van Zebèe laat ſmijten / uyt voorſorg, (ſo hy ſegt) dat deſe quaal, ſig van den een op den ander overſettende, niet mogt tot den Koning koomen. Grouwſame wreedheyd.

Om weer tot onſe Voyagie te koomen; op onſen uytgang uyt het Koningrijk van Gingiro, namen wy onſen weg Ooſt-waarts aan / en quamen tot Sangara, een bewoonde Plaats van 't Koningrijk van Cambate onder de gehoorſaamheyd van Amelmal, die den Keyſer van Ethiopien ook nog voor Souverain, of Opper-Heer erkende. Ter ſlinker-zijde van dit Land woonen de Guragues, zijnde Volkeren / die mede den Keyſer voor hunnen Meeſter eeren en agten. Den Geſant en ik bleeven 2 dagen tot Sangara, om dat men ons had doen hoopen / dat wy aldaar eenig geſelſchap ſouden konnen vinden; maar ſy hadden aan ons deſen voorſtel niet gedaan / als met voorneemen / om daar door tijd te winnen / van aan hunne Nabuuren te konnen kennis geeven; dat ſe de Ambaſſadeurs uytplonderden en beroofden; gelijk ſy ook deeden / want op den weg ontmoeteden ons 5 Guragues te paard / vergeſelſchapt van veel andere te voet / alle gewapent en die in ſlag-orden op ons aan-quamen; ſy taſteden ons Volk met ſeer veel dapperheyd aan / en wierden op gelijke wijs ontfangen / want alhoewel wy in alles niet boven 17 ſterk waren / wederſtonden wy ſeer moediglijk deſe Roovers; maar wy verlooren in dit gevegt een Jongeling / zijnde een Bloed-Vriend van den Komt tot Sangara. Guragues. Valsheyd en verraad. Koomen in gevegt.

1613

Ambassadeur / de welke om my te helpen / also sommige der Vyanden my heel na op 't lijf quamen / niet veel agt had geslagen op 't gevaar / dat hy self liep / so dat hy door een vergiftige pijl gequetst wierd / waar van hy weynig dagen daar na stierf / tot groote droefheyd van alle sijne Gesellen / die hem om sijn sagtmoedigen aart seer beminden; ons Volk wilde de dood van den Bloedverwant hunnes Meesters wreeken / maar ik weerhield se / uyt vrees / dat wy ons alle weer in nieuwe gevaren mogten inwikkelen.

In 't welk een Neef van den Gesant dood blijft.

Wy dan van dese Plonderaars ontslagen zijnde / quamen eyndelijk ter plaats / alwaar Almelmal sijn verblijf-plaats had / na dat wy nog veelderhande andere tegen-spoeden en weder-waardigheeden beproeft hadden: Almelmal ontfing ons in den aanvang heel wel om de aan-beveelings brieven wil / die wy van den Keyser hadden; maar op dien selven tijd quam aldaar een Abyssin aan / genaamt Manquer, die aan 't Hof van Amelmal was gekoomen / onder voorwending / om van hem de schatting te vorderen, die hy aan den Keyser betaalt; maar die door veele Grooten van Ethiopien, Vyanden zijnde van 't Katholijk Geloof waren afgesonden / om desen Gouverneur aan te raden / om ons *Portugysen*, nog den Ambassadeur niet verder te laten passeeren, om dat wy sonder toelating van den Keyser de *Portugysen* gewapent met musketten, en grof geschut, dat van verre doode, gingen halen, om ons Meesters van 't Rijk te maken, en hen te dwingen, om den Gods dienst hunner Vaderen te veranderen, en desen boosen schelm maakte sulks aldaar aan alle Man bekend / en aan hunne Na-buuren de Galles en de Mooren, aan welke hy ligtelijk dese schrik en vrees in de kop bragt.

Koomen by Almelmal.

Schelmsen Abyssin en des selfs voorgeeven.

Almelmal doet my op dese bekent-making met alle / die van mijn geselschap waren / ondervragen / en geen grond in de beschuldigingen van Manquer vindende / wilde hy ons verlof geeven / om verder

ver te gaan / maar Manquer deed so veel tegenstand / dat hy hem verpligte / om voor-af een Man na den Keyser te senden / om te weeten / of hy dese Mannen wel wilde laten doortrekken, en of onse Brieven waaragtig waren: Manquer vaardigde een Man af en ik desgelijks een ander.

Waar door den Vader met sijn geselschap werd opgehouden.

Na dat wy nu 3 maanden na antwoord gewagt hadden / quamen dese afgesondene weerom / en seyden; dat men se tot dien tijd toe op een plaats, 3 dag-reysens van *Sangara* geleegen, had opgehouden; so dat het noodwendig was / om andere te senden / hunne te rug-komst af te wagten / en sig met lijdsaamheyd tegens de vervolgingen / die een so gevaarlijken Vyand voor ons bereyde / te wapenen.

Die de tijding van 't ophouden van ons bragten / quamen eyndelijk aan 't Hof van den Keyser / die'er ongemeen om verstoort was / hy soude Manquer en Almelmal hebben doen straffen / waren se so ver van sijn Hof niet af geweest / en in een Land / in 't welk hy ten eynde geen genoegsame magt konde senden / nog hen beoorloogen / ingevalle sy tegens hem op-stonden / daar en boven betaalt het Koningrijk van Cambate aan hem geen schatting / zijnde onder verscheyde Heeren verdeelt / so Galles, als Mooren, egter deed de Keyser wat hy kon / hy sond een looper af / genaamt Baharo een Man / die in dit Land seer bekent was / met een brief voor Amelmal, waar in hy hem belaste; dat hy voor sijn Rekening aan den Ambassadeur en my soude beschaffen al wat wy van doen hadden, hem daar en boven nog uytdrukkelijk op-leggende / om ons aan de Koningen en Vorsten / sijne Naa-buuren / te recommanderen / hy verselde dese brieven met rijke geschenken / voor een Moor, genaamt Alico, die een Land daar digt by / genaamt Alaba, bestierde / om dat dit de eerste Landen waren / daar wy door moesten / so ras als wy uyt die van Amelmal quamen.

Daar de Keyser seer over te onvreede is.

1614.

Werd op bevel des Keysers weer ontslagen.

Dese bevelen van den Keyser quamen tot Cambate in July in 't jaar 1614. Amelmal gaf aan ons 7 paarden / als 't beste geschenk / dat wy aan de Vorsten / door welkers Landen wy door moesten trekken / konden doen. Aanstonds maakten wy alles klaar en gereet / om te vertrekken / en dese moeyelijke en verdrietige Reys te agtervolgen / 't waren nu al 14 maanden / dat wy van 't Hof van Ethiopien waren vertrokken / wy sagen genoegsaam alle de moeyten en gevaren / die wy nog moesten ondergaan / de wan-hoop / van dit alles te boven te konnen koomen / was de oorsaak / dat sommige van des Ambassadeurs Volk ons verlieten / maar de sugt en begeerte / om een so grooten dienst aan den Gods-dienst toe te brengen / gaf aan my een nieuwen moed / die mede door-drong tot in den geest van den Ambassadeur.

Boosheyd van Manquer.

Terwijl dat den trouwloosen Manquer vernam / dat Amelmal van voorneemen was / om de bevelen van den Keyser na te koomen / en dat het noodsaaklijk weesen moest / dat den Gesant en ik door de Landen van den Moor Alico door-trokken / so schreef hy aan hem een brief / brengende hem de selfde arg-waanen in 't hoofd / en zynde de handen van Amelmal ontkoomen / die hem met voorzagt aan-hield / ging hy selfs na Alaba by Alico, alwaar wy waren aangekoomen.

Andere quellingen aan onse Ambassadeurs.

De eerste uytwerking van de komst van desen buyslik en boos-wigt was / dat hy Alico deede besluyten / om den looper Baharo aan te houden; het tweede was / my en den Ambassadeur yeder in een bysonder Gevangenhuys te smyten / om onse bagagie verbeurt te verklaren / en onse draagt-beesten aan te houden / die ons tot dese reyse moesten dienen / met de paarden / die Amelmal ons had mede gegeeven; nevens dat deeden de uytvoerders van dit schelm-stuk een seer stipte huys-soeking van alles / dat wy over ons hadden / maar sy vonden by geluk de brieven niet / die ik onder mijne

oxelen

oorelen had vast gemaakt; want so se die ontdekt hadden / gelijk als den Keyser van Ethiopien versogt door dese brieven den bystand der Portugysen, en dat sulks ten deele soude bevestigt hebben 't geene / dat hem Manquer gesegt had / soude Alico buyten allen twyffel ons hebben de keel af doen snyden; geduurende de 10 dagen / dat wy in de Gevangenis saten / hield men dikwils raad / te weeten / of men ons soude doen sterven. Manquer stemde altijd na sijn herts-togt; maar veele groote Heeren van 't Koningrijk beletteden het / hem vertoonende; dat hy een Post-boode, tegens alle regt, had doen vatten, en daar-en-boven een Man, die hem brieven en geschenken van den Keyser had gebragt: men stelde my dan weer in vryheyd / en wat de Ambassadeur aan-belangt / daar in volgde hy den raad / die hem een Man van groot ontsag onder hen gaf / om ons niet te doen sterven / maar om ons te noodsaken / om weerom te keeren / dat hy ook in 't werk stelde / maar hy wilde ons niet toe-laten / om door de Landen en 't gebied van Amelmal weer te rug te trekken / dusgenoeg; dat hy ons langs een anderen weg mogt laten heen trekken / of dat den Ambassadeur aan hem sijne klagten gedaan hebbende / hy hem daarom niet mogt den Oorlog koomen aan-doen. Manquer was niet te vreeden; dat men 't op die wijs vond / hy rade Alico, om 3. van de *Portugysen*, die by my waren, vast te houden, hem wijs makende; dat dese hem met voordeel onder sijne Krijgs-volkeren konden dienen, 't geen hy tot groot leetweesen en droefheyd van my ook deede / die seer moeyelijk en toornig was / niet alleen hierom / dat ik gedwongen wierd / om 3 mijner Mede-gesellen onder de wilde en woeste Mooren te laten / maar ook daarom / dat se my verhinderden / om mijn Reys voort te setten; nogtans moesten wy desen Dwingeland gehoorsamen / ik nam affscheyd van de 3 Portugysen, hen met veel tranen het laatste vaar-wel seggende / en ik begaf my met den Ambassa-

1614

Voorsigtigheyd van den Vaderne.

werden weer in vryheyd gestelt.

Behalven 3 Portugysen van 't geselschap.

1614 bassadeur weer op weg / om te keeren / van waar wy gekoomen waren: wy vonden nieuwe swarigheeden op onse weerom-reys / en sonder den bystand van een Gal van de kennis van Baharo souden wy seer groot perijkel van ons leven hebben geloopen / desen Gal nam ons mede in sijn Wooning. 't Aldergrootste gevaar / dat wy liepen / was de ontmoeting van een anderen hoop Galles, die groote vreugd in hunne Afgods-huysjens bedreeven / sy liepen op ons aan / voorneemens om de plegtelijkheyd van hunne Feesten te vermeerderen / met ons Christenen onder de Slagt-offeren van hunne versoepelijke Offerhanden / op te offeren / dat se ook buyten allen twijffel in 't werk souden hebben gestelt / sodanig was de raserny / met de welke sy op ons quamen aan-loopen / soo den Gal Amuma hen niet had beweegt / en om-geset van dit Onmenschelijk en Barbaarsch opset / sy lieten ons 't sijnen gevalle onbeschadigt heen trekken / maar dit geschiede nog niet als onder groot gekijf en betwisting; Eyndelijk quamen wy aan een Berg / die door Christenen, onderdanen van den Keyser bevolkt was / van waar ik wegens den uytslag van mijn Reys aan hem kennis gaf / en dat ik aldaar sijne beveelen soude in-wagten / om de selve Reys langs een anderen weg / so hy 't wilde toe-staan / te onderneemen; maar de Keyser wel merkende / dat'er geen middel was / om dit voorneemen uyt te voeren / belaste ons / om weer aan 't Hof te keeren / alwaar wy in de maand van September des jaars 1614. aan-quamen.

Mirakuleuse behoudenis.

Komt onverrigter Reys weer aan 't Hof.

EYNDE.

RE-

REGISTER

Der voornaamste Saaken, vervat in de Voyagie van *Antonio Fernandez* na *Gingiro*.

D.

G.

H.

I.

K.

M.

N.

O.

EYNDE.